

ARTIST'S TALK – SAFETY FIRST!

TRANSCRIPT - Roxana Donaldson, Valentin Boiangiu + Davian Vlad la Radio România Oltenia Craiova – Pulsul Zilei

25 Iunie 2025

MODERATOR

DAVIAN VLAD

Invitați: Roxana Donaldson, Valentin Boiangiu

Davian Vlad: Numai mâine nu-i poimâine, dragi prieteni, când la Galeria Dâlgart va fi expusă în premieră instalația artistică „Safety First” a Roxanei Donaldson, care se află împreună cu mine aici, în cabina de emisie a postului public regional de radio din Capitala Olteniei. La fel și vechiul nostru prieten Valentin Boiangiu, inițiatorul acestui proiect minunat numit Dâlgart. Bine ați venit la Radio Oltenia!

Valentin Boiangiu: Salut, mulțumesc pentru invitație!

Roxana Donaldson: Bine v-am găsit, mulțumesc și eu pentru invitație. Mă bucur tare mult să fim astăzi împreună.

Davian Vlad: Valentin, din nou se întâmplă lucruri extrem de interesante la Dâlgart. Spune-ne mai multe despre cum ai ajuns la colaborarea cu Roxana.

Valentin Boiangiu: O știu pe Roxana de câțiva ani, de când a venit ca vizitator la Dâlgart să vadă o expoziție de-a mea. A avut bunăvoința și inspirația să scrie un articol, o recenzie de fapt, foarte frumoasă, a expoziției mele de atunci în revista Mozaicul.

Davian Vlad: Atipic pentru un curator, tu te expui mai rar la Dâlgart, nu-i așa?

Valentin Boiangiu: Păi îmi ia mult să le fac... pentru că mă dedic celorlalți. Spațiul DalgART are destinația de hub creativ și de dialog, dialogul meu cu alți artiști. Tot timpul așteptăm propuneri noi și ne dorim ca DalgART să fie un spațiu inspirațional în care se întâmplă și expoziții, și dezbateri. Câteodată, se întâmplă și niște party-uri mai culturale, cum îi stă bine unui hub cultural.

Davian Vlad: Da, bineînțeles. Și cu alcool, cu suc, cu muzică bună totdeauna, ca acest Stereophonics care se aude pe fundal. E o glumă între mine și Vali, care nu e neapărat un mare fan al formației.

Valentin Boiangiu: O să fii surprins, i-am văzut chiar live în Anglia, dar când erau tinerei. Kelly Jones are o voce absolut senzațională. O formație bună, de altfel.

Davian Vlad: „Maybe the day after tomorrow” vom vedea această instalație intitulată „Safety First”. Vali, te întreb pe tine: de ce această denumire, „siguranța înainte de toate”?

Valentin Boiangiu: Titlul este o concluzie conceptuală a raționamentului Roxanei. Roxana a venit cu raționamentul expoziției. Bineînțeles, a trecut prin mai multe faze de discuții, de dezbateri, pentru că așa se întâmplă o expoziție bună, zic eu. Și Roxana a formulat acest raționament al instalației – sperăm noi, încă n-am făcut-o, trebuie să fiu onest aici – astăzi demarăm panotarea și aranjamentul. „Safety First” a venit ca o concluzie până la urmă evidentă și destul de directă a raționamentului

Roxanei, care o să vă spună mai multe, dar, până atunci, vă spun ce știu eu: a vrut să creeze o investigație în anumite trăiri și stări psihologice care nu sunt neapărat liniștitoare sau pe un tărâm de siguranță. Și atunci îți trebuie un regulament, să pui lucrurile în ordine.

Davian Vlad: Așadar, participanții vor primi un instructaj prealabil înainte de a vedea această instalație, Roxana?

Roxana Donaldson: Păi nu cred că au nevoie. Cred că se vor descurca foarte bine. Toți suntem în situația asta, din când în când, să vrem să ne retragem într-un spațiu care să fie sigur, în care să știm că nu ne poate atinge niciun disconfort. Cam ca în cabina de emisie de la radio acum. Problema e cât stăm acolo. Și, de fapt, instalația pe care v-o propun la Dâlgart pune chiar această întrebare: cât stăm în „safe space”? La început toată povestea asta trebuia să se cheme „Diagrams of Protection”. Inițial, când am început discuțiile cu Vali, mă gândisem la o instalație despre corp, despre a acoperi și descoperi simultan corpul. Și mă gândisem că se va chema „batik”. Eu voiam să fie ceva cu batik, Vali a zis că nu, sub nicio formă nu, fără batik.

Valentin Boiangiu: Disensiuni...

Roxana Donaldson: Eu ba da, vreau cu batik, el ba nu, fără batik! Până la urmă am zis ok, fără batik, nu o să mă cert cu curatorul, o să facem altceva. Dacă urăști așa de mult batik-ul (deși n-ar trebui să-l urăști, pentru că îți voi aduce la DalgArt un batik foarte conceptual), o să-ți fac o instalație înspăimântătoare, de-o să te ia capul. Așa am ajuns în zona asta, cu o propunere pe care a acceptat-o în loc de batik. Așa au apărut diagramele protecției, cu niște scheme inspirate din acele „blueprints”, schemele de motoare, de circuite de siguranță, grafice prin care oamenii încearcă în general să cartografieze lumea din jur. Și am zis: ok, merge foarte bine când e vorba de fizică, de inginerie, de chimie. Dar ce facem pe dinăuntru nostru, în sufletele? Cum ar arăta o radiografie a stărilor și emoțiilor pe care le încerci când ți-e teamă, când te doare, când ți-e frică și când nu știi unde să te retragi întâi ca să-ți conferi un... RMN emoțional.

Davian Vlad: Cine face RMN-ul emoțiilor?! Ni-l face Roxana Donaldson poimâine dacă mergem la Dâlgart pentru a vedea această instalație care n-a fost încă instalată, ca să zic așa, Roxana, nu?

Roxana Donaldson: Nu a fost, pentru că o parte din instalație e formată din pânze, desene și obiecte, multe obiecte construite, foarte mult assemblage art care vine să prelungească pânza în tridimensional. Aceste „obiecte” sunt câteva sute de sfere negre, de dimensiuni variabile, pe care noi va trebui să le montăm astăzi împreună și încă nu știm cum o s-o facem.... Ți-am spus că e ceva înspăimântător, eu nu exagerez niciodată....

Davian Vlad: Veți începe panotarea imediat după emisiunea noastră, din ce mi-ați spus. Din păcate la radio, sau din fericire, la radio este răcoare, afară sunt 38 de grade. Veți panota la DalgART la aproape 40 de grade, aveți de aranjat câteva sute de obiecte, iar mâine, când e vernisajul, o să atingem pragul psihologic de 40+!

Valentin Boiangiu: Dalga este o vale... nu vreau acum să fiu un birou turistic pentru Dâlga, dar veniți să vedeți, o să fiți foarte surprinși. E o vegetație foarte bizară pentru zona asta a Doljului și e puțin mai răcoare.

Dar există un dress code: aş vrea să veniți cu cămăși albe deschise la gât. Și cu espadrile.

Davian Vlad: Bun. Cum ai gândit această instalație artistică, Roxana Donaldson? Cum ți-a venit ideea, de unde a venit inspirația?

Roxana Donaldson: Cu foarte mare dificultate emoțională. De unde a venit? Păi, în general lucrările mele, toate, indiferent că sunt picturi sau obiecte independente sau instalații, toate pornesc din experiențele mele personale. Încerc să mă elimin din ele, ca alții să se regăsească în ele, încerc să nu fiu egocentrică. Pentru Safety First! mi-am investigat foarte mult relația cu fuga din fața disconfortului, în diverse feluri. Lui Vali i-a plăcut ideea și iată, astăzi suntem aici, pregătindu-ne să înfruntăm un nou disconfort și o nouă incertitudine: panotarea a câteva sute de itemi la 40 de grade. O să fie frumos, abia aștept!

Valentin Boiangiu: Mi-a plăcut propunerea ei pentru că intră în spiritul conceptului de Dâlgart, unde nu se întâmplă neapărat expoziții frumoase, am tot spus asta. Nu urmărim asta. Sunt niște concepte, se pun niște întrebări, lucrurile nu sunt neapărat rezolvate. Dâlgart încearcă să se alinieze conceptelor universale ale artei contemporane, care nu neapărat rezolvă sau explică lucruri, ci propun... Bineînțeles, instalația, cum a spus și Roxana, arată foarte bine, dar punerea în scenă, să zic așa, sau „in situ” sau „site specific”, cum zic alții, este un puzzle și este o treabă curatorială destul de grea. Dar nu o să o rezolvăm cu o explicație concretă. Vrem să o rezolvăm, cum am spus mai devreme, cu mai multe întrebări.

Davian Vlad: Adică pleci cu mai multe întrebări decât răspunsuri?

Valentin Boiangiu: Da, pentru că asta este un semn de artă bună până la urmă. Răspunsurile sunt un „dead end”. Dacă ai găsit răspunsul, l-ai găsit, s-a rezolvat și te-ai plictisit, nu mai trebuie să cauți nimic, nu mai trebuie să mai cercetezi nimic. Și asta îmi place teribil, faptul că încă nu este făcută instalația, cum zicea și Roxana...

Davian Vlad: Apropo de vizionat, că începusem chiar o frază mai devreme, dar m-am întrerupt din motive obiective, radio fiind ceea ce se întâmplă aici, nu avem suport grafic, nu putem să venim cu fotografiile cu instalația sau cu alte lucrări artistice ale Roxanei Donaldson. Tocmai de aceea o întreb pe autoare: cum va arăta în final instalația așa într-o descriere radiofonică?

Roxana Donaldson: Nu știm! Eu sper că cei care ne aud și sunt interesați de arta contemporană să vină vineri la Dâlgart, măcar de curiozitate. Și sper să plece de acolo cu foarte multe întrebări. Dacă vom reuși să o facem să arate în așa fel încât să obținem acest rezultat, va fi minunat. Deci nu știm, încă nu știm.

Valentin Boiangiu: Putem să garantăm un lucru în momentul ăsta: vineri seara în satul Dâlga de Jos, comuna Calopăr, asta va fi cea mai bună expoziție de artă contemporană, asta putem să garantăm.

Davian Vlad: Roxana Donaldson, apropo de disconfortul despre care vorbeai, de angoasele modernității și postmodernității, cum pot fi acestea evitate sau reduse nițel la tăcere prin intermediul artei?

Roxana Donaldson: Păi nu știu dacă arta le va reduce, cred că mai degrabă le va amplifica sau va invita la contemplarea lor sau la analiza lor. Cred că a trecut momentul în care arta venea așa să aducă ceva

frumos pe perete ca să poată liniști ceva. Cred că suntem pe drumul cel bun în momentul în care suntem deschiși să ne acceptăm toate gândurile, toate ideile și să punem la urma urmei sub semnul întrebării cam tot. Măcar ca un exercițiu.

Davian Vlad: Valentin Boianțiu, punem sub semnul întrebării și inteligența naturală odată cu ascensiunea celei artificiale?

Valentin Boianțiu: Dâlgartul nu este un spațiu care a pornit la drum ca să fie împotriva cuiva. Tehnologia va modifica lucrurile inevitabil, cum a fost și fotografia, și video-ul la vremea lor. Acum se face foarte multă altă artă video, dar cu alte vehicule și alte scule pe care le avem la dispoziție – mult mai sofisticate. Dar datorită tehnologiei avem mai multă artă astăzi decât am avut vreodată în istoria noastră.

Davian Vlad: Roxana Donaldson, Valentin Boianțiu, un ultim mesaj către iubitorii de artă?

Roxana Donaldson: Dâlgart pentru mine este un artist-run space pe care Vali îl gândește foarte bine, care are multă polivalență. Expozițiile și evenimentele de la Dâlgart sunt locuri în care nu se vorbește doar despre artă, unde intră în contact oameni care au nevoie să comunice pe niște zone social-culturale largi. Pentru mine este o bucurie acest eveniment, e un mod al meu de a mă întoarce acasă.

Valentin Boianțiu: Vă așteptăm cu drag. Ce se întâmplă la Dâlga nu rămâne la Dâlga. Vrem să deschidem niște porțițe noi către viitor.

Davian Vlad: Mulțumim mult. Succes vineri la Dâlgart de la ora 18:00! Urmează Pink Floyd, „Another Brick in the Wall”, pentru că vineri voi doi o să mai puneți acolo o cărămidă la reputația Dâlgart.